

GAZETA ŁÓDZKA

Poniedziałek, 2 Kwietnia 1917 r.

ORGAN NARODOWY.

Rok VI. — № 90.

Założyciel i wydawca Jan Grodek.

PRENUMERATA w ŁODZI WYKOSZ.

Rocznie rb. 7.20, półrocznie rb. 3.60, kwartałnie rb. 1.80
miesięcznie 60 kop.

Wychodzi codziennie pagubnie.

Redakcja i Administracja Przejazd 8, skrzynka pocztowa № 54. Administr.
otwarta codz. od 9 rano do 7 wiecz. w niedziele i święta do 12 rano.

Redaktor przyjmuje interesantów w sprawach re-
dakcyjnych od 10-ej do 2-ej.

Reklamsów nadesłanych redakcja nie zwraca. — Reklamsy
bez zastrzeżenia honorarium uważa się za bezpłatne.

OGŁOSZENIA.

Nadestępują przed i wśród teksta za własny petit (lub jego
miejsca 50k; reklamy za tekstem 20 k; zwyższenia 15 k
nekrologia 20 k; ogłoszenia drobne 2 kop. za wyraz.

Każde ogłoszenie najmniej 20 kop

Teatr Polski

3 ostatnie gościnne występy L. SOLSKIEGO.

Daś, d. 2-go, Wtorek 3-go i Środa 4-go Kwietnia o godz. 7 i pół w. punktualnie

„JUDASZ Z KARJOTHU“

sztuka w 5 akt. (6 obraz.) K. H. Rostworowskiego.

Nowe dekoracje według projektów profesora Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie J. Mehoffara.

Ekonomiczny wzrost Niemiec jako przyczyna wojny.

Profesor uniwersytetu berlińskiego, Gustaw Szmoller, pisze pod powyższym tytułem:

„W dawnych dobrych czasach nikt nie wątpił, iż wojny powoduje, wywołana przez układ stosunków handlowych zazdrość.

Nauka o swobodzie handlu, ze swoją optymistyczną teorią naturalnego wzrostu potęgi i zamożności narodów, odsunęła, co prawda, na dalszy plan dawniejsze przekonanie o wpływie przyczyn neredowogospedarczych na powstawanie wojen, ale już wśród ostatniego pokolenia przekonanie powyższe zapomniało ponownie, szczególnie w Anglii.

I dlatego to w okresie 1890—1914 r. wzmagano się w Anglii ogólne przeświadczenie, wyrażające się w następującym zdaniu:

„Musimy zdruzgotać orężem konkurencję niemiecką, jak to uczyniliśmy w 16 wieku z hiszpańską, w 17 w. z holenderską i w 18 w. z francuską, przy pomocy wojennych okrętów i armat“.

Obecnie znowu przypominano sobie w Anglii, jak to rząd angielski dołożył wszelkich starań, by rozzerwać w 1825—34 r. związek celny, i jak w roku 1864—70 stanął po stronie naszych wrogów.

Spędziłem w roku 1866—pisze profesor Szmoller—parę tygodni na Zachodzie i wszędzie słyszałem zapytanie: jakie otrzymamy za to wynagrodzenie?

Niebezpieczeństwo konkurencji niemieckiej, grożące Anglii, ukrywało się do roku 1900, a nawet do 1905—06 r. za olbrzymimi cyframi angielskiej statystyki gospodarczej; niebezpieczeństwo to jednak istotnie poczęło się coraz bardziej ujawniać. Dla wykazania tego posłużył się prof. Szmoller rocznikiem statystycznym rządu niemieckiego:

Wwóz i wywóz w milionach marek przedstawiał się następująco:

w Anglii	1904 r.	—17340
	1913 r.	—26397
„ Niemczech	1904 r.	—12276
	1913 r.	—22645

Przewaga wciąż była po stronie Anglii, ale handel niemiecki wzrastał niepomniernie szybko.

Zegluga morska Hamburga w latach 1900—1915 wzrosła z 7900 na 14242 ton, Liwerpola z 14314 na 15147; niemiecka flota handlowa wzrosła od 1901—1914 r. z 1,9 na 3,3 miliony ton, angielska z 9,2 na 11,8 milionów. Liczba statków niemieckich zwiększyła się w dwójnasób, liczba statków angielskich ledwie o jedną trzecią.

Niemiecka eksploatacja węgla w latach 1866—1911 zwiększyła się z 73,7

milionów ton na 160,0—angielska z 160 na 276,2 milj. ton; tam o 118%, tu tylko o 72,6%.

Niemiecka eksploatacja surowego żelaza w okresie od 1887 do 1911 r. wzrosła z 4,0 na 15,5 milj. ton, angielska—z 7,6 na 10,0 milj.; tam o 287%—tu tylko o 31,6%.

Przemysł stalowy w Niemczech zwiększył się o 135%—w Anglii zaś tylko o 154%.

Rzucmy jeszcze okiem na rozwój dróg żelaznych.

W Anglii przypadło na 1000 km. kw. w 1892 r. 10,8, w roku 1913 — 12,3 km. drogi żelaznej, na 1000 ludzi w obu okresach 8,5 i 11,8 km.; w Niemczech na 1000 km. kw. w 1892 r. 7,9, w 1913 r. 11,8 km., na 1000 ludzi w 1892 r. 7,9, w 1913 r. 11,8 km. To znaczy, że Niemcy z wielką szybkością doganiają w tym względzie Anglię.

Przypuśćmy jednak, że podobne cyfry nie wykazują definitywnie ogólnego dobrobytu społecznego. Przytoczmy więc jeszcze szereg cyfr, nie nasuwających wątpliwości. Zapotrzebowanie roczne żyta i pszenicy przez jednego mieszkańca stanowiło w Anglii w okresie 1886—90 lat 163,9 kigr., w okresie 1902—06 l. 166,2 kigr., a więc wzrosło o 1,4 proc., w Niemczech zaś o 39,0 proc.

Roczna konsumpcja mięsa wzrosła w Anglii w okresie 1896—1904 l. z 45,5 na 52,6 kigr., w Niemczech w okresie 1879—1912 z 36 na 52 kigr. A teraz jeszcze słów parę o postępie socjalnym po obu stronach kanału. Anglia liczyła w 1903 r. 0,43 milj., w 1912 r. 0,87 milj. robotników, zorganizowanych w związki zawodowe; Niemcy w 1903 r. 0,80 milj., w 1912 r. 2,25 milj.

W 1905 r. Anglia liczyła, 096, a w 1912 r. 1,91 milj. członków stow. spozyczych, obracających 2,15—2,75 milj. marek; Niemcy liczyły tylko 0,34 i 0,58 milj. członków, lecz obroty ich wzrosły z 1,2 na 1,9 milj. mk.

Kilka lat temu przemawiałem na półoficjalnym obiedzie o zawisłci handlowej—pisze w końcu swego artykułu prof. Szmoller. — Powiedziałem wtedy, że ta zawisłość naturalnie, przy każdej pomyslniej okoliczności zwiększa się, gdyż łatwiej zwyciężyć konkurentów orężem, niż wzmoczoną pracą i tańszemi, a w lepszym gatunku towarami. Należy jednak pamiętać, że wielki szkół David Youm, nauczyciel Adama Smitha wykazał, jak nieroztropnym jest kierować się tą zawisłością.

Obecny poseł angielski przy tem przemówieniu uradował się memi słowami, wyrażając zupełną zgodność swoją z tym poglądem. Rozumie się, dodaje prof. Szmoller, iż dziś nie uczyniłby coś podobnego poseł angielski, gdyby się jakimś cudem znalazł w Niemczech“.

Przewrót w Rosji.

Zaprzysiężenie nowych ministrów rosyjskich.

Według telegramu Reutera złożyli rosyjscy ministrowie następującą przysięgę:

„W charakterze moim, jako członka tymczasowego rządu, ustanowionego z woli narodu na życzenie Dumy, zaprzysięgam i przyrzekam na Boga wszechmocnego i na sumienie moje, że pragnę wiernie i sprawiedliwie służyć narodowi i rosyjskiemu państwu, zachować nienaruszalność jego swobody, prawa honorowe i godność, popierać we wszystkich moich czynach i rozkazach sprawę obywatelskiej wolności i równości i we wszystkich zarządzeniach i środkach, które mi zostaną zalecone, unikać wszelkich pośrednich czy bezpośrednich usiłowań ku przywróceniu dawniejszego rządu.

Przysięgam, że zużyję całą moją wiedzę i całą siłę moją dla spełnienia wszystkich zobowiązań, które nowy rząd nałożył na siebie w obliczu narodu. Przysięgam, że poczynię wszystkie kroki, by w jaknajkrótszym czasie mogło być zwołane mające się ukonstytuować zgromadzenie na podstawie bezpośredniego, równego i tajnego prawa wyborczego, że złożę w ręce tegoż zgromadzenia wszystkie prawa, które przeze mnie przy współdziałaniu innych członków rządu będą spełniane i że ugnę się przed wolą narodu, wyrażonego w tem zgromadzeniu we wszystkim, co dotyczy formy rządu i zasadniczych praw państwa rosyjskiego“.

Usunięcie niewykształconych senatorów w Rosji.

Rosyjska Rada ministrów zaważwała wszystkich senatorów, nie posiadających dostatecznego wykształcenia uniwersyteckiego, aby podali się do dymisji.

Mikołaj Mikołajewicz o sytuacji.

„Voss. Ztg.“ donosi z Amsterdamu: W. ks. Mikołaj Mikołajewicz, który — jak donosi „Petit Parisien“ — przebywa obecnie w głównej kwaterze rosyjskiej, wyrażał się wobec oficerów francuskich niekorzystnie o przebiegu rewolucji rosyjskiej. Zdaniem w. ks. Mikołaja Mikołajewicza „entente“ byłaby doprowadziła do zjednoczenia zwalczających się partji, gdyby była Rosji udzielała wybitnej pomocy. Atoli „entente“ nie wypełniła swych zobowiązań ani pod względem militarym, ani też finansowym. Widać to po wielkim wpływie, który Japonja i Ameryka mają w Rosji; wpływ ten ciągle wzrasta. Od miesięcy ustalił cały dowódz z Anglii i Francji; Anglia nic nie uczyniła, aby temu zaradzić, aczkolwiek wiedziała, iż od tego zależy przyszłość Rosji. W obecnej sytuacji w. ks.

Mikołaj nie widzi dla Rosji żadnego lekarstwa, co potwierdzą także najbliższe tygodnie. Wszystkie ofiary były jego zdaniem daremne, gdyż Rosja musi zawrzeć pokój, jeśli chce utrzymać swe mocarstwo stanowisko. Jeśli walka będzie prowadzona w dalszym ciągu, Rosja nie ma w tem żadnego celu, gdyż jej siły są tak wyczerpane i rozdrobione, iż naród wystąpi także przeciw wojnie, a wskutek tego pokój dla Rosji będzie jeszcze niekorzystniejszy. W księżę usuwa się do swych dóbr koło Odessy.

Wzrost sił Rady robotniczej.

„Lokal-Anzeiger“ donosi ze Sztokholmu: Petersburska Rada robotnicza uzyskała w ostatnich dniach bardzo znaczny przyrost sił przez przyłączenie się do niej wszystkich urzędników kolejowych, pocztowych i telegraficznych, którzy odmówili posłuszeństwa rządowi prowizorycznemu.

Nowy rząd zachwiany.

Sytuacja nowego rządu jest zagrożona. W Petersburgu miały miejsce poważne demonstracje antymilitarystyczne. Centralny Komitet bolszewików wysłał do wojsk, stojących na froncie despezo o demonstracjach antywojennych. Wiadomości te na froncie przyjęte zostały entuzjastycznie. Staje się coraz bardziej jasne, że rząd, który będzie parł do wojny, oparcia w masach nie znajdzie.

Głosowanie armji nad pokojem.

„Echo de Paris“ donosi z Petersburga: Komitet robotniczy pod przewodnictwem Czheidzego rozrzucił odezwę, domagając się, ażeby zarządono w armji powszechne głosowanie w sprawie wojny i pokoju.

Prądy pokojowe w Rosji.

W „W. Allg. Ztg.“ czytamy: „Gazette de Lauzanne donosi:

Ambasador angielski w Petersburgu Buchanan, zawiadomił Lloyda George'a, że sytuacja w Rosji jest zatrważająca.

Dalej cytuje „Gazette de Lauzanne“ artykuły socjalistycznych dzienników rosyjskich, wedle których partje, przychylnie dla pokoju, zyskują w Rosji coraz więcej wpływu.

Pokój odrębny z Rosją.

„Taeg. Rundschau“ donosi: W całej Holandji obiegają również pogłoski o możliwości pokoju odrębnego z Rosją.

Konfiskata majątków klasztornych w Rosji.

Sprawa konfiskaty wszelkich majątków klasztornych w Rosji nie jest kwestją najnowszej daty. Obecnie jednak rząd, głównie pod naciskiem frakcji robotniczych i socjalistycznych, postanowił już stanowczo urzeczywistnić stary ten program wszelkich stronnictw rewolucyjnych w kraju.

Do czego nikt w Rosji nie miał dotąd odwagi, tego chce podjąć się obecny gabinet rewolucyjny. Majatki klasztorne przedstawiają się obrzymie, i rząd ma nadzieję, iż za pomocą konfiskaty tych dóbr

ny jazdy przeznaczone do wydania legitymacje jazdy.
Pedatek od biletów kolejowych jest znaczący...

Zatwierdzenie mandatów rad-wychy młodszych.
Osoby, które podczas ostatnich wy-borów do Rady Miejskiej...

Wybory ławników.
Przewidziane w ordynacji wyborczej wybory ławników do magistratu w Łodzi...

Z Urzędu Lecharskiego.
We środę 4 r. b. o godz. 7 odbędzie się posiedzenie zyczenia Tow. Lekarskiego...

Delegacja zdrowia
Przy magistracie postanowiła utworzyć oddział chirurgiczny przy ambulatorjum...

Z VII kasy pożyczkowej - oszczędnościowej.
(d) Zwolniono na dzień wczorajszy zebranie członków VII kasy pożyczkowej...

Poświęcenie lokalu.
W ubiegłą sobotę o godz. 1 1/2 po południu odbyło się poświęcenie, przemieszczonego z ul. Głównej nr. 28 na tę ulicę pod nr. 40, sklepa kooperatywnego...

ków Bractwa Różańcowego przy kościele św. Krzyża.
Poświęcenia debent wierzchni parafji świętożywiekiej ksiądz Stanisław Rybus.
Zgłosz art. dram. J. Orlińskiego.
Dzisiaj, w południe, zmarł po kilkudniowej chorobie Janusz Orliński...

Wspomnienie pośmiertne.
W dniu 30 marca liczny orszak pogrzebowy towarzyszył wyprowadzeniu zwłok b. p. Felicji z Lencznerów...

Ze Stow. pracowników notariatu.
(*) W siedzibie własnej przy ulicy Zawadzkiej pod nr. 8 odbyło się w dniu wczorajszym doroczne zebranie członków Stowarzyszenia pracowników notariatu...

Ze Stow. „Praca”.
(*) Wczoraj o godzinie 3-iej po poł. w sali fabrycznej akc. Tow. L. Gejera odbyło się ogólne roczne zebranie członków Stow. „Praca”...

Ze Stow. „Praca”.
(*) Wczoraj o godzinie 3-iej po poł. w sali fabrycznej akc. Tow. L. Gejera odbyło się ogólne roczne zebranie członków Stow. „Praca”...

Ze Stow. „Praca”.
(*) Wczoraj o godzinie 3-iej po poł. w sali fabrycznej akc. Tow. L. Gejera odbyło się ogólne roczne zebranie członków Stow. „Praca”...

Ze Stow. „Praca”.
(*) Wczoraj o godzinie 3-iej po poł. w sali fabrycznej akc. Tow. L. Gejera odbyło się ogólne roczne zebranie członków Stow. „Praca”...

Wszystkim, którzy raczyli oddać ostatnią posługę droginam zwiłokom ukochanej naszej matki, babki, teściowej i siostry
Felicji z Lencznerów Robertowej Karpi,
zmarłej dnia 29 ub. m., oraz okazali nam tyle współczucia, składa serdeczne „Bóg zapłać”
Stroskana Rodzina.

Stow. rytmików i drukarzy na tkaninach.
W lokalu własnym przy ul. Zachodniej nr. 52, odbyło się wczoraj ogólne roczne zebranie Stow. rytmików i drukarzy na tkaninach...

Sprzedżenie okru.
(*) Dzięki wielkim transportom okru otrzymanym przez komitet rozdawcy chleba i maki, wznowiono sprzedaż takowej w sklepach detailnej sprzedaży.

Import ziemiaków do Łodzi.
Z powodu ukochania mrosów, obywateli okoliczni przystąpili do odkonywania zabezpieczonych na zimę ziemniaków...

i transportowania ich do Łodzi, zgodnie z kontraktami Delegacji zaprowadzenia miasta. Nadchodzą także pierwsze transporty ziemniaków koleją.

Z teatru.
Teatr Polski (Cegielniana 63).
Ostatnie gościnne występy p. L. Solskiego...

Bilety zawczasu na przedstawienia pożegnane p. L. Solskiego zamawiać można w kasie teatru.

Droga i Tania Nauka.
W gazecie „Gwiazdka Cieszyńska” № 87 z dn. 8 Maja, a w „Gazecie Narodowej” № 101 z dnia 14 Maja 1912 r. w „Ziarnie” № 38 dn. 20 Września 1913 r. i w wielu innych gazetach 1912 r. i 1913 r., wydrukowano artykuł p. t. „Droga i tania nauka”...

GRAND KINO
Tylko dziś i jutro! Ostatnie 2 dni!
Nadzwyczajne galowe przedstawienie!
W niedzielę dnia 1 Kwietnia po sumie przy wyjściu z kościoła Ś-go Krzyża, z bocznej kieszeni palta, zginiono zwitek nut 2 egzemplarze „Pieśni Narodowych”...

Przymusowa licytacja.
We wtorek, d. 3 Kwietnia 1917 r. będą sprzedawane przez licytację za gotówkę: 1) o godz. 8 r., przy ul. Zawadzkiej 26: maszyna do szycia...

Szkoła śpiewu
Wilkoszewskiej
ul. Włodowska 36.
Lekcje śpiewu solowego, zbiorowego, dykcji, deklamacji, oraz gry na fortepianie z wykładem teorii.

OGŁOSZENIA DROBNE:
A! A! A! A! A! A! Mebli
Akuszerka
Bona
Chłopiec
Mebie
Najtansze źródło!
Obiady
Szkoła śpiewu
Wilkoszewskiej
Rutynowana
Rysownicza
Zagubiono dokumenty.